

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Aanname: een proces waarbij een staat instemt met internationaal recht; met betrekking tot verdragen verwijst aanname gewoonlijk naar het eerste diplomatieke stadium waarbij een verdrag wordt geaccepteerd; om in werking te treden moet het verdrag na aanname meestal geratificeerd worden door de wetgever.

81

Acholi: een etnische groep in het noorden van Oeganda, een geheel door andere landen ingesloten land in het oosten van Afrika.

Afrikaanse Commissie voor de Rechten van Mensen en Volken: instituut voornamelijk verantwoordelijk voor het promoten en beschermen van mensenrechten in Afrika.

Afrikaans Handvest inzake de Rechten van Mensen en Volken (aangenomen in 1981; van kracht sinds 1986): zet standaards voor mensenrechten en bescherming ervan voor de Afrikaanse regio; bekend vanwege het adresseren van de rechten en plichten van gemeenschappen en groepen.

Afrikaans Nationaal Congres (ANC): de Zuid-Afrikaanse politieke partij en zwarte nationalistische organisatie opgericht in 1912 als het Zuid-Afrikaans Inheems Nationaal Congres. Als sociaal-democratische macht is het de regerende partij in het Zuid-Afrika van na de apartheid.

Akkadiaans: de uitgestorven taal van een rijk dat met als centrum de stad Akkad en de omliggende regio in centraal Mesopotamië (ongeveer 80 kilometer van het centrum van het huidige Bagdad in Irak).

Algemene Vergadering van de Verenigde Naties: het enige orgaan van de Verenigde Naties waarin alle lidstaten zijn vertegenwoordigd. De Algemene Vergadering dient als een forum voor lidstaten om initiatieven te lanceren aangaande internationale vraagstukken betreffende vrede, economische vooruitgang en mensenrechten.

Algemene Vergadering: een van de voornaamste organen van de Verenigde Naties bestaande uit alle lidstaten; vaardigt verklaringen uit en neemt verdragen aan over mensenrechten kwesties; haar acties worden geregeld door het Handvest van de Verenigde Naties.

algemene wetsprincipes: principes die bijna universeel in de binnenlandse wetgeving van landen voorkomen en dan na een tijd bindend worden voor alle landen; een van de voornaamste bronnen van internationale wetgeving.

Amerikaanse Verklaring voor de Rechten en Plichten van de Mens (1965): niet-bindende verklaring van regionale mensenrechtenstandaards; het is een invloedrijk document geworden, omdat het Inter-Amerikaanse Hof voor Mensenrechten de waarde ervan heeft erkend.

Amerikaans Verdrag voor Mensenrechten (aangenomen in 1969; van kracht sinds 1978): zet standaards voor mensenrechten en bescherming ervan in Noord- en Zuid-Amerika; vormt de Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten.

bevelschrift tot voorgeleiding: een dagvaarding (geschreven bevel uit naam van een rechtbank) die vereist dat iemand voor een rechter of een rechtbank wordt geleid, speciaal om de wettigheid van de aanhouding te onderzoeken.

Blok: een groep landen of politieke partijen die een verbond hebben gesloten. Bijvoorbeeld het Communistisch Blok.

BuPo: zie **Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten.**

Coke, Sir Edward: (1552–1634) Engels jurist (iemand die ervaren is op het gebied van de wet, zoals een rechter, advocaat of wetenschapper), die beschouwd wordt als een van de beste juristen in de Engelse geschiedenis, het meest bekend als samensteller van de wet. Als lid van het Parlement botste hij voortdurend met het Koningshuis en hij daagde regelmatig de koninklijke autoriteiten uit. In 1621, als leider van een debat, drong hij erop aan dat het Parlement niet ondergeschikt zou moeten zijn aan de koning. Een paar jaar later hielp Coke bij het opstellen van de Petitie van Recht, de meest expliciete verklaring over de principes van vrijheden die tot dan toe in Engeland verschenen was, en die een integraal onderdeel van de Engelse grondwet werd.

Comité tegen Foltering: de toezichhoudende instantie gecreëerd door de Conventie tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing, om schendingen van dat verdrag te behandelen.

Comité van Ministers van de Raad van Europa: de politieke tak van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden; kan zaken doorverwijzen naar het Europese Hof voor Mensenrechten.

Comité voor de Uitbanning van Rassendiscriminatie: opgericht door het Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Rassendiscriminatie om erop toe te zien dat de afzonderlijke lidstaten dit verdrag naleven.

Comité voor het Uitbannen van Discriminatie van Vrouwen: de instantie gecreëerd door het Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen, die erop toe ziet dat dit -verdrag door de afzonderlijke lidstaten wordt nageleefd.

Comité voor Mensenrechten: de controlerende instantie, opgericht vanuit het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, om klachten aangaande burgerrechten en politieke rechten conform dat verdrag te onderzoeken en te behandelen; een van de zes instanties belast met het controleren van de naleving door lidstaten die VN verdragen over mensenrechten hebben ondertekend.

83

Commissie voor de Status van Vrouwen (CSW): een instantie geformeerd door de Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de Verenigde Naties als de belangrijkste beleidsmakende instantie voor vrouwen binnen de VN; deze houdt toezicht op de implementatie van het Beijing Platform voor Actie.

Commissie voor Mensenrechten: een VN commissie die bestaat uit een groep van vertegenwoordigers van verschillende landen die zich bezighouden met kwesties aangaande mensenrechten en fundamentele vrijheden overal ter wereld. Speciale rapporteurs rapporteren aan deze commissie of haar subcommissies.

controlerende en rapporterende procedure: procedures die over het algemeen niet resulteren in een wettelijk afdwingbaar rechtsmiddel, maar lijken op “accountantscontrole” van het gedrag van een regering en resulteren in niet-bindende aanbevelingen. In sommige gevallen, lijkt het rapporteren op een zelf-inspectie; regeringen rapporteren over de eigen naleving van hun verplichtingen op het gebied van mensenrechten, maar het kan ook zijn dat een controlerende instantie het initiatief neemt, maar het kan ook zijn dat een controlerende instantie het initiatief neemt voor een rapport over het gedrag van een regering.

conventie: bindende overeenkomst tussen landen; wordt als synoniem gebruikt van *verdrag* en *convenant*. Wanneer een verdrag wordt aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN, vormt dit een wettelijke verplichting voor de lidstaten die het verdrag hebben ondertekend. Wanneer een nationale regering een verdrag ratificeert, dan worden de artikelen van dat verdrag deel van haar binnenlandse wettelijke verplichtingen.

Darfur: de meest westelijke regio van Soedan.

Economische en Sociale Raad (ECOSOR): Raad van de Verenigde Naties bestaande uit 54 leden die zich hoofdzakelijk bezig houdt op het terrein van bevolking, economische ontwikkeling, mensenrechten en strafrecht; hooggeplaatst orgaan dat rapporten over mensenrechten ontvangt en uitgeeft.

ETS: European Treaty Series (Serie van Europese Overeenkomsten).

Europees Hof van Justitie: het hoogste gerechtshof van de Europese Unie.

Europees Hof voor Mensenrechten: gerechtshof, opgericht door het Europese Verdrag inzake de Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, om beschuldigingen over schendingen van mensenrechten te behandelen. Het hof bestaat uit een aantal rechters gelijk aan het aantal leden in de Raad van Europa. Let op: er is een verschil tussen dit Hof en het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap; dat is een instantie die economische klachten behandelt.

Europees Parlement: de voornaamste instantie van de Europese Unie voor overleg en supervisie.

Europees Sociaal Handvest (ondertekend 1961; van kracht 1965): regionaal document dat zich bezighoudt met het ontwikkelen en beschermen van sociale en economische rechten; bedoeld als aanvulling op het Europese Verdrag over de Rechten van de Mens en Fundamentele Vrijheden, maar heeft minder macht.

Europees Verdrag inzake de Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (ondertekend 1950; van kracht 1953): regionaal document dat burgerrechten en politieke mensenrechten garandeert en een werkwijze vaststelt voor toezicht op naleving en het afdwingen ervan.

Europees Verdrag ter Voorkoming van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestraffing (aangenomen 1987; van kracht in 1989): regionale parallel van het Verdrag ter Voorkoming van Foltering en Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestraffing; onderscheidend kenmerk is de oprichting van het Europese Comité voor de Verhinderende van Foltering en Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestraffing.

Europese Commissie voor Mensenrechten: orgaan opgericht door het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden om klachten over mensenrechten te onderzoeken en aanklachten over schendingen in te dienen. De commissie bestaat uit een aantal leden gelijk aan het totale aantal partijen die zich tot het verdrag verplicht hebben.

Europese Economische Gemeenschap: opgericht in 1958 om een gemeenschappelijke Europese markt zonder handelsbelemmeringen te ontwikkelen en het op elkaar afstemmen van wetten en praktijken te bevorderen.

Europese Raad: de belangrijkste instelling van de Europese Unie voor het opstellen van beleid en regels.

Europese Unie: een regionale intergouvernementele organisatie die als doel heeft de eliminatie van interne grenzen en de oprichting van een economische en monetaire eenheid.

gemarginaliseerd: in een positie van minimale belangrijkheid, invloed of macht gebracht.

Handvest van de Organisatie van Amerikaanse Staten (ondertekend in 1948; van kracht in 1951): oprichtingshandvest voor de Organisatie van Amerikaanse Staten dat leidde tot de Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten.

Handvest van de Verenigde Naties (ondertekend in 1945; van kracht in 1945):

1. oprichtingsdocument van de Verenigde Naties dat de regels voor de VN nauwkeurig omschrijft en een aantal basisprincipes van het internationaal recht nogmaals uiteenzet.
2. oprichtingsdocument van de VN dat haar doelen, functies en verantwoordelijkheden uiteenzet; aangenomen in San Francisco in 1945.

85

handvest: een document uitgegeven door een heerser of staat, waarin de voorwaarden uiteen worden gezet onder welke een organisatie, kolonie, stad of andere corporatieve instelling is georganiseerd, en haar rechten en privileges worden gedefinieerd.

Helsinki Akkoorden: verklaring van de uitgangspunten van de Conferentie over Beveiliging en Samenwerking in Europa die vrede en mensenrechten in Europa nastreeft; het eerste Helsinki document werd de Afsluitende Akte van de Helsinki Conferentie (1975) genoemd.

Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap: gerechtshof opgericht in 1952 als deel van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal; het hof behandelt economische claims die vallen onder het Verdrag van de Europese Economische Gemeenschap en aanverwante overeenkomsten.

Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR): de gespecialiseerde instelling van de Verenigde Naties die vluchtelingenkwesties en gerelateerde humanitaire aangelegenheden behandelt.

Hoge Commissaris voor Mensenrechten: Kantoor van de Verenigde Naties belast met het wereldwijd promoten en beschermen van mensenrechten.

humanitaire wetgeving: de internationale regels die de rechten vaststellen van strijders en niet-strijders ten tijde van oorlog. Zie **Verdragen van Genève**.

Inter-Amerikaanse Commissie voor Mensenrechten: een orgaan van de Organisatie van Amerikaanse Staten met de autoriteit om vermeende schendingen van mensenrechten te onderzoeken en maatregelen aan te bevelen voor de bescherming van mensenrechten.

Inter-Amerikaans Hof voor Mensenrechten: een juridisch orgaan met zeven leden, dat zaken behandelt die zijn ingediend tegen lidstaten vanwege schendingen van mensenrechten; een orgaan van de Organisatie van Amerikaanse Staten.

Inter-Amerikaans Verdrag inzake Mensenrechten (ondertekend 1969; van kracht 1978): verdrag dat bescherming biedt van mensenrechten in Noord- en Zuid-Amerika en het Amerikaanse Hof voor Mensenrechten opricht.

Inter-Amerikaans Verdrag ter Voorkoming en Bestrafing van Marteling (aangenomen 1985; van kracht 1987): regionaal vervolg op het Verdrag tegen Foltering en Andere Wrede, Onmenselijke of Onteerende Behandeling of Bestrafing.

Inter-Amerikaans Verdrag voor de Voorkoming, Bestrafing en Uitroeiing van Geweld tegen Vrouwen (van kracht 1995): regionaal verdrag dat in een nieuwe procedure voorziet voor Amerikaanse vrouwen die het slachtoffer zijn van diverse vormen van geweld.

Internationaal Statuut voor Mensenrechten: de combinatie van de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM), het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (BUPO) en het bijbehorende optionele protocol, en het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten.

Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (EcSoCu) (aangenomen 1966; van kracht 1976): verdrag dat verklaart dat alle mensen een breed spectrum aan economische, sociale en culturele rechten hebben. Een van de drie bestanddelen van het Internationaal Statuut voor Mensenrechten.

Internationaal Verdrag voor Burgerrechten en Politieke Rechten (BuPo) (aangenomen 1966; van kracht 1976): verdrag dat verklaart dat alle mensen een breed spectrum aan burgerrechten en politieke rechten hebben. Een van de drie bestanddelen van het Internationaal Statuut voor Mensenrechten.

internationale wetgeving: een serie regels die over het algemeen als bindend worden beschouwd en geaccepteerd in de relaties tussen staten en landen. Ook wel “wetgeving voor landen” genoemd.

klacht: in juridische termen: het eerste document dat een actie in gang zet; het geeft een korte samenvatting van het gebeurde en beargumenteert waarom steun zou moeten worden verleend. In een mensenrechtenkwestie: de klacht (of petitie of communicatie) beschuldigt een regering, individu of instelling die zich aan mensenrechtenstandaards moet houden (zoals een plaatsvervanger van de regering), van het schenden van de mensenrechten van specifieke personen of groepen van personen.

Lidstaten: landen die lid zijn van de Verenigde Naties

Mali: een land in centraal West Afrika dat ingesloten ligt tussen Algerije, Niger, Burkina Faso, Senegal en Mauritanië.

mensenhandel: het werven, vervoeren, huisvesten of ontvangen van mensen met als doel slavernij, gedwongen arbeid (inclusief werk als lijfeigene of ter vereffening van een schuld) en ondergeschiktheid. De totale jaarlijkse omzet van de mensenhandel wordt geschat tussen de 5 en 9 miljard dollar.

Myanmar: een land gesitueerd in het westelijk deel van het vaste land van Zuidoost-Azië, begrensd door China, Laos, Thailand, Bangladesh en India. Ook wel Birma genoemd.

natuurwet: een theorie die het bestaan van een door de natuur bepaalde wet als waar aanneemt en die daarom overal geldig is. In de filosofie: een systeem van goed of gerechtigheid dat wordt gezien als gemeenschappelijk voor alle mensen en dat is afgeleid van de natuur in plaats van de regels van de samenleving of van dogmatische wetgeving.

ne bis in idem [niet twee keer hetzelfde]: men mag iemand niet voor de tweede maal berechten voor iets waar hij al eerder voor terecht heeft gestaan of voor is gestraft.

niet-bindend: een document, zoals een verklaring, dat geen formele wettelijke verplichting met zich meebrengt. Het kan echter morele verplichtingen met zich meebrengen of tot wet worden verheven.

niet-gouvernementele organisaties (NGO's): organisaties gevormd door mensen van buiten de regering. NGO's controleren de werkzaamheden van mensenrechteninstanties zoals de Commissie voor Mensenrechten, en opereren binnen hun mandaat als "bewakers (watchdogs)" van de mensenrechten. Sommige zijn groot en opereren internationaal (Save the Children, Amnesty International, the Girl Scouts); andere kunnen klein en lokaal zijn (een organisatie om gehandicapte mensen in een bepaalde stad te ondersteunen; een coalitie om vrouwenrechten in een vluchtelingenkamp te promoten). NGO's spelen een belangrijke rol in het beïnvloeden van VN beleid, en vele van hen hebben een officiële adviserende status bij de VN.

OAS: zie **Organisatie van Amerikaanse Staten**.

OAU: zie **Organisatie voor Afrikaanse Eenheid**.

ondertekening: een handeling waarmee een land voor de voorlopige bekrachtiging van een verdrag zorgt. Ondertekening creëert geen bindende wettelijke verplichting, maar toont de intentie van het land om de overeenkomst intern te onderzoeken en erover na te denken om het te ratificeren. Hoewel het ondertekenen een land niet verplicht tot ratificatie, verplicht het dit land wel om zich te weerhouden van handelingen die de doeleinden en doelstelling van de overeenkomst zouden verhinderen of ondermijnen.

onthemde: een persoon die zijn woonplaats ontvlucht als gevolg van politieke vervolging of oorlog, maar die niet de grenzen van zijn land oversteekt; *onthemden* kan worden gebruikt als term die verwijst naar mensen die zichzelf als vluchteling kunnen beschouwen, maar die niet kwalificeren voor de officiële vluchtelingenstatus onder het Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen.

onvervreemdbaar: verwijst naar rechten die aan iedere persoon toebehoren en onder geen enkele omstandigheid van iemand kunnen worden afgenomen.

optioneel protocol: aanvulling op een internationale overeenkomst waar de lidstaten afzonderlijk mee moeten instemmen; geeft de lidstaten vaak extra verplichtingen, zoals de afspraak om de rechtsbevoegdheid van een internationaal hof te erkennen.

88

Optioneel Protocol bij het Internationale Verdrag voor Burgerrechten en Politieke Rechten (aangenomen 1966; van kracht 1976): aanvulling bij het Internationale Verdrag voor Burgerrechten en Politieke Rechten. Door deze aanvulling te ondertekenen, stemmen landen er mee in dat het Comité voor Mensenrechten individuele klachten kan behandelen, d.w.z. klachten van personen die beweren dat hen bepaalde rechten uit het Internationale Verdrag voor Burgerrechten en Politieke Rechten zijn onttrokken.

Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS): organisatie van onafhankelijke Amerikaanse landen, opgericht om vrede en veiligheid in de regio te versterken en regionale samenwerking bij economische, sociale en culturele aangelegenheden te bevorderen.

Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAU): organisatie van onafhankelijke Afrikaanse landen die samenwerken om vrede en de kwaliteit van het leven voor de mensen van Afrika te verbeteren. Het OAU Handvest, het leidende document van de groep, werd in 1963 aangenomen.

Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) (eerder de CSCE): Europese poging om veiligheidskwesties vreedzaam op te lossen via een reeks creatieve gezamenlijke ondernemingen; voorheen de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa; sloot de Helsinki Akkoorden.

overeenkomst: bindende overeenkomst tussen landen; synoniem gebruikt met *verdrag* en *conventie*. Wanneer een overeenkomst door Algemene Vergadering van de VN aangenomen wordt, creëren deze wettelijk bindende internationale verplichtingen voor de lidstaten die de overeenkomst hebben ondertekend. Wanneer een nationale regering een overeenkomst ratificeert, worden de artikelen van deze overeenkomst deel van haar binnenlandse wettelijke verplichtingen.

petitie: zie **klacht**.

procedurele vereisten: technische vereisten waaraan voldaan moet worden om een klacht in te dienen – wat iets anders is dan de inhoudelijke vereisten.

procedure: de verschillende manieren waarop klachten betreffende mensenrechten kunnen worden ingediend.

protocol: bijlage bij een verdrag; wanneer lidstaten kunnen instemmen met het hoofdverdrag zonder het protocol te ondertekenen, staat het bekend als optioneel protocol.

Raad van Europa: regionale organisatie die optreedt als overkoepelende organisatie voor regionale samenwerking bij politieke, sociale en economische kwesties; Let op: de raad is iets anders dan de Europese Economische Gemeenschap, wat alleen een economische verbintenis is.

ratificatie: proces waarmee de wetgevende macht van een land de actie van de regering, door het ondertekenen van een verdrag, bevestigt; formele procedure waardoor een land zich aan een verdrag verbindt.

rechtsbevoegdheid: de autoriteit van een rechtbank of gerechtelijke instantie om klachten te behandelen en er over te beslissen; kan verwijzen naar de bevoegdheid om bepaalde onderwerpen te behandelen en/of zaken te behandelen die door bepaalde eisers zijn ingediend; rechtsbevoegdheid kan ook verwijzen naar een geografisch gebied of bevoegdheid.

schandelijke misdaad (infamous crime): een misdaad die gestraft kan worden met een ernstige straf zoals dood, lange gevangenneming of een verlies van burgerrechten.

speciale rapporteur: een persoon die een specifieke missie heeft om een bepaald mensenrechtenonderwerp of de situatie in een bepaald deel van de wereld te onderzoeken, er informatie over te verzamelen en erover te rapporteren. De Speciale Rapporteur voor Vrijheid van Religie of Geloof rapporteert jaarlijks aan de Commissie voor Mensenrechten van de VN hoe dit recht er wereldwijd voor staat.

spijkerschrift: bestaat uit smalle driehoekige of wigvormige elementen, zoals de letters die gebruikt werden door de oude Akkadianen. Spijkerschrift verwijst ook naar de manier van schrijven waarbij wigvormige indrukken in zachte klei werden gemaakt.

toetreding: 1. acceptatie van een verdrag door een staat die niet heeft deelgenomen aan de onderhandelingen of het opstellen ervan. 2. het toetreden tot of verkrijgen (een troon, macht, enz.).

traditionele internationale wetgeving: wetgeving die bindend wordt voor landen, hoewel niet opgeschreven, maar meer omdat er uit gewoonte aan wordt vastgehouden; wanneer voldoende landen het zijn gaan beschouwen als verplichte wetgeving, dan wordt het daadwerkelijk een wet; een van de belangrijkste bronnen van internationale wetgeving.

Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM): aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN op 10 december 1948. Het voornaamste VN document waarin de standaards en normen voor de mensenrechten zijn vastgelegd; alle lidstaten hebben ermee ingestemd om zich aan de UVRM te houden. Hoewel de verklaring niet als bindend was bedoeld, zijn de diverse bepalingen in de loop der tijd dermate gerespecteerd geraakt door de lidstaten, dat deze inmiddels deel zijn gaan uitmaken van de internationale wet.

van kracht worden: het moment waarop een overeenkomst volledig bindend wordt voor de landen die het hebben geratificeerd. Dit gebeurt gewoonlijk wanneer een bepaald aantal landen de overeenkomst hebben geratificeerd.

Veiligheidsraad: orgaan van de Verenigde Naties, bestaande uit vijf permanente leden en tien niet-permanente leden gekozen door de Algemene Vergadering, dat poogt vreedzame oplossingen van conflicten te bewerkstelligen.

verdrag: een bindende overeenkomst tussen landen; synoniem gebruikt met *conventie* en *overeenkomst*. Verdragen die door de Algemene Vergadering van de VN worden aangenomen creëren wettelijk bindende internationale verplichtingen voor de lidstaten die het verdrag hebben ondertekend. Wanneer een regering een verdrag ratificeert, worden de artikelen van dat verdrag onderdeel van haar binnenlandse wettelijke verplichtingen.

Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen (aangenomen in 1951; van kracht sinds 1954; herzien door het protocol van 1967): het belangrijkste verdrag dat de definitie van een vluchteling geeft en waarin de rechten van een vluchteling en de verplichtingen van de opvangende landen uiteen worden gezet; hierin wordt een vluchteling gedefinieerd als een persoon die gegronde angst heeft voor vervolging vanwege ras, religie, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke opinie en die zich buiten zijn land van oorsprong bevindt. Mensen die binnen de grenzen van hun eigen land van huis en woongebied zijn verdreven, worden beschouwd als ontheemden.

Verdragen van Genève: vier verdragen opgesteld in Genève, Zwitserland, waarin de standaards worden neergezet voor internationale wetgeving voor humanitaire aangelegenheden. Ze handelen voornamelijk over niet-militairen en krijgsgevangenen. De aanneming van het eerste verdrag volgde op de oprichting van het Internationale Comité van het Rode Kruis in 1863 en is inmiddels geratificeerd door 194 landen.

Verdrag inzake de Politieke Rechten van Vrouwen (goedgekeurd in 1952; van kracht sinds 1954): een van de eerste verdragen die de rechten van vrouwen op politiek gebied opnieuw bevestigt.

Verdrag inzake de Preventie en Bestraffing van Genocide (goedgekeurd in 1948; van kracht sinds 1951): internationaal verdrag dat genocide definieert en verbiedt; eerste mensenrechtenverdrag van de Verenigde Naties.

Verdrag inzake de Rechten van het Kind (CRC) (aangenomen in 1989; van kracht sinds 1990): het verdrag zet het complete spectrum aan civiele, culturele, economische, sociale en politieke rechten van kinderen uiteen.

Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW) (Vrouwenverdrag) (aangenomen in 1979; van kracht sinds 1981): het eerste wettelijk bindende internationale document dat discriminatie van vrouwen verbiedt en regeringen verplicht om positieve maatregelen te nemen om de gelijkwaardigheid van vrouwen te bevorderen.

Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Rassendiscriminatie (CERD) (aangenomen in 1965; van kracht sinds 1969): het verdrag definieert en verbiedt rassendiscriminatie.

Verdrag over de Bescherming van de Rechten van alle Seizoensarbeiders en hun Familieleden (aangenomen in 1990; van kracht sinds 2003): het verdrag definieert de rechten van seizoenarbeiders en hun families.

Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke en Onteerende Behandeling of Bestraffing (aangenomen in 1984; van kracht sinds 1987): verdrag dat foltering definieert en verbiedt.

“verdwijningen”: een eufemisme voor moorden om politieke redenen. Omdat het meestal regeringsfunctionarissen zijn die verdwijningen organiseren, worden overtreders zelden voor het gerecht gebracht.

verklaring: document waarin overeengekomen standaards zijn vermeld, maar dat niet wettelijk bindend is. VN conferenties, zoals de VN Conferentie over Mensenrechten in 1993 in Wenen en de Wereldconferentie voor Vrouwen in 1995 in Beijing, produceren gewoonlijk twee sets verklaringen: één geschreven door de regeringsvertegenwoordigers en één geschreven door de niet-gouvernementele organisaties (NGO's). De Algemene Vergadering van de VN publiceert vaak invloedrijke maar wettelijk niet-bindende verklaringen.

Verklaring en Platform voor Actie van Beijing: consensus document dat voortkwam uit de Vierde Wereldconferentie voor Vrouwen, die in 1995 gehouden werd in Beijing, om de van mensenrechten voor vrouwen in alle facetten van het leven te herzien en te versterken; tijdens de conferentie ondertekend door de vertegenwoordigers en moreel, maar niet wettelijk, bindend.

Villiers, George: (1592–1628) Engels staatsman, eerste Hertog van Buckingham en lieveling van James I, koning van Engeland. Buckingham had veel belangstelling voor diplomatie en oorlogvoering en James stond hem toe het land feitelijk te regeren, waar hij mee doorging na de troonsbestijging van Koning Charles I in 1625. Het parlement wantrouwde Buckingham en nam aanstoot aan hem. Ze vonden hem verwaand en waren van mening dat hij Engeland nodeloos had betrokken in oorlogen tegen Frankrijk (1626-1629) en Spanje (1624-1630).

volkerenmoord: elk van de volgende daden begaan met de intentie om, volledig of gedeeltelijk, een nationale, etnische, raciale of religieuze groep te vernietigen, zoals: (a) het vermoorden van leden van de groep; (b) het veroorzaken van ernstige lichamelijke of geestelijke schade aan leden van de groep; (c) het opzettelijk opdringen van levenscondities met als doel de lichamelijke vernietiging van de groep tot stand te brengen; (d) het opleggen van maatregelen om geboorte binnen de groep te verhinderen; (e) het gedwongen overplaatsen van kinderen van de groep naar een andere groep. Zie het **Verdrag inzake de Voorkoming en Bestrafing van Genocide**.

volkerenrechten: gebruikt als synoniem voor gemeenschappelijke rechten en gezamenlijke rechten; heeft betrekking op de rechten van groepen, niet alleen individuen, zoals het recht op ontwikkeling, vrede en een gezonde omgeving.